ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Krenka, Ph.D., a soudců JUDr. PhDr. Filipa Havrdy a JUDr. Moniky Vackové ve věci

žalobkyně: OK Garant, s.r.o., identifikační číslo 27465420

sídlem č.p. 170, 503 04 Černožice

zastoupená advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]

sídlem Malé náměstí 125/16, 500 03 Hradec Králové

proti

žalované: TotalCar s.r.o., identifikační číslo 24699071

sídlem K Vltavě 410/23, 143 00 Praha 4

zastoupená advokátkou Mgr. [jméno] [příjmení], LL.M.

sídlem Letenská 121/8, 118 00 Praha 1

o zrušení rozhodčího nálezu, o odvolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2023, č. j. 2 Cm 11/2022-57

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů odvolacího řízení 6 372 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně.

Odůvodnění:

1. Výrokem I rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen„ soud prvního stupně“) ze dne 24. 4. 2023, č. j. 2 Cm 11/2022-57, byl zrušen rozhodčí nález ze dne 16. 12. 2021, sp. zn. Rsp 424, vydaný Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále také jen„ rozhodčí nález“) a žalované byla stanovena povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení 15 236,20 Kč (výrok II).

2. Soud prvního stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala zrušení rozhodčího nálezu s odůvodněním, že jsou dány důvody pro jeho zrušení dle § 31 písm. b) a e) zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen„ ZRŘ“). Žalobkyně tvrdila, že rozhodce rozhodl, přestože nebyla dána jeho pravomoc, jestliže rozhodčí doložka obsažená ve všeobecných podmínkách žalované předpokládala existenci smlouvy mezi účastníky, k jejímuž písemnému uzavření však nedošlo. Pokud jde o registraci ze dne 8. 6. 2021 podepsané neznámo kým, tak se nejedná o žádnou smlouvu hlavní, akceptaci smlouvy hlavní, a ani písemný návrh nějakého smluvního vztahu předkládané žalovaným žalobkyni anebo jeho akceptaci. Svůj návrh dále odůvodnila tím, že jí v rozhodčím řízení nebyla poskytnuta možnost projednání věci před rozhodcem, neboť rozhodce, aniž by byly splněny předpoklady a přes nesouhlas žalobkyně, věc projednal a rozhodl bez nařízení jednání.

3. Po provedeném dokazování soud prvního stupně shledal oba namítané důvody pro zrušení rozhodčího nálezu za opodstatněné. Uzavřel, že z listin založených v rozhodčím spise neplyne, že by rozhodčí doložku s žalovanou sjednala žalobkyně, když prosté znění obchodních podmínek (dále také jen„ OP“) založených do spisu až 22. 11. 2021 tuto skutečnost osvědčit nemůže. Před Rozhodčím soudem neproběhlo žádné ústní jednání, ačkoliv žalobkyně namítala, že nárok žalované zcela neuznává a současně namítala nedostatek pravomoci rozhodčího soudu a z rozhodčího spisu vůbec neplyne, že by se rozhodčí soud základní námitkou žalobkyně o nedostatku své pravomoci zabýval před rozhodnutím ve věci. Příslušné OP žalované byly rozhodčímu soudu zaslány až podáním ze dne 22. 11. 2021. Pokud rozhodčí soud usnesením ze dne 17. 12. 2021 ukončil projednání věci, tak již dne 16. 12. 2021 rozhodl rozhodčím nálezem, jehož zrušení se žalobkyně domáhá. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle zásady úspěchu ve věci.

4. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná včasné odvolání, v němž namítá, že soud prvního stupně obecně a nepřezkoumatelně uvedl, že mají být dány oba tvrzené důvody pro zrušení rozhodčího nálezu, aniž by určil primární a na ten navázal výrok svého rozhodnutí. Nejvyšší soud dovodil, že rozhodce má možnost projednat věc bez nařízení jednání, považuje-li obsah předložených listin za dostatečný pro své rozhodnutí, a tato jeho úvaha nemůže být předmětem soudního přezkumu. Výzva, zda souhlasí s rozhodnutím bez nařízení jednání, byla žalobkyni řádně zaslána a doručena, ta lhůtu nedodržela, a tak mohlo být rozhodnuto bez nařízení jednání. Nedůslednost a nevčasnost podání žalobkyně nelze sanovat návrhem na zrušení rozhodčího nálezu. Upozorňuje (i s odkazem na komentářovou literaturu), že z žádného předpisu nevyplývá povinnost o námitce nedostatku pravomoci rozhodnout. Rozhodce se zabýval platností rozhodčí doložky v rozhodčím nálezu a svou pravomoc odůvodnil. Soud prvního stupně se nijak nevypořádal s množstvím argumentů žalované, které nedovozovala platnost rozhodčí doložky nejen z OP, ale také z registrace do aukčního portálu. Rozhodčí doložka byla sjednána úplně a řádně a je platná. Registrace žalobkyně byla dostatečným podkladem pro platné sjednání doložky v obchodních podmínkách. Tento způsob sjednávání rozhodčích doložek je v praxi zcela standardní. Žalovaná projevila s registrací žalobkyně do aukčního portálu souhlas, poskytla do něj žalobkyni přístup a umožnila jí být v něm aktivní. Žalobkyně není spotřebitel, jde o podnikatele v oboru, který aukce dlouhodobě znal a užíval. Žalobkyně byla v aukci činná, vítězství v aukci v mnohé komunikaci potvrzovala. Žalovaná je účastníkem tohoto sporu bez svého zavinění, v dobré víře svůj nárok uplatnila u rozhodčího soudu a na jeho procesní vedení neměla žádný vliv. Náhrada nákladů řízení nemůže být žalobkyni ani přiznána dle § 142a odst. 1 zákona č.

99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění (dále jen„ o. s. ř.“), když nebyla před zahájením řízení žalobkyní kvalifikovaně vyzvána. Žalovaná navrhla, aby byl rozsudek soudu prvního stupně změněn tak, že žaloba bude zamítnuta a jí přiznána náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů.

5. Žalobkyně ve vyjádření k podanému odvolání uvedla, že pokud soud prvního stupně zrušil rozhodčí nález z obou jí uplatněných důvodů, tak je s ohledem na znění § 34 ZRŘ zcela zřejmé, co má následovat. Žalovaná zaslala OP, které mají obsahovat rozhodčí doložku až 22. 11. 2021, přesto již 17. 11. 2021 byla žalované zaslána žaloba a výzva k vyjádření, zda souhlasí s rozhodnutím bez nařízení jednání. V tomto okamžiku nebyl rozhodčí soud oprávněn k čemukoliv vyzývat a nadto souhlas s rozhodnutím bez jednání je vázán na tvrzení a důkazy, které jsou v čase výzvy součástí spisu. Rozhodčí soud neměl výzvu dle § 29 odst. 2 Řádu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále také jen„ Řád“) vůbec zasílat bez posouzení existence a platnosti rozhodčí smlouvy a s výzvou ze dne 17. 11. 2021 nelze spojovat jakékoliv právní následky. Ztotožňuje se rovněž s názorem soudu prvního stupně, že nebylo ani prokázáno, že by rozhodčí doložku se žalovanou sjednala, když prosté znění OP toto neprokazuje. Namítá-li žalovaná nemožnost přiznat jí náhradu nákladů řízení s odkazem na § 142a o. s. ř., tak s ohledem na předmět řízení se toto ustanovení v dané věci neaplikuje. Žalobkyně navrhla, aby bylo rozhodnutí soudu prvního stupně potvrzeno.

6. Vrchní soud v Praze, jako soud odvolací, přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, ve smyslu § 212 a § 212a o. s. ř. a shledal, že odvolání žalované je částečně opodstatněné.

7. Odvolací soud se ztotožňuje se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, že žalobou doručenou rozhodčímu soudu dne 1. 11. 2021 se žalovaná (tam v postavení žalobkyně) domáhala vydání rozhodčího nálezu, kterým by byla žalobkyni uložena povinnost zaplatit částku 54 454 Kč s příslušenstvím. V žalobě bylo ohledně pravomoci rozhodčího soudu odkazováno na rozhodčí doložku obsaženou v OP platných a účinných od 1. 3. 2018 v čl. C pod odst. 21. Žaloba byla žalobkyni doručena dne 9. 11. 2021. Výzvou ze dne 15. 11. 2021 bylo účastníkům sděleno, nechť se do patnácti dnů ode dne jejího doručení vyjádří, zda souhlasí s tím, aby ve věci bylo rozhodnuto bez nařízení ústního jednání pouze na základě písemností. Výzva byla žalobkyni doručena dne 17. 11. 2021 a žalované dne 15. 11. 2021. K této výzvě se žalovaná vyjádřila dne 18. 11. 2021 a dne 22. 11. 2021 byly doručeny rozhodčímu soudu OP, které nebyly k žalobě přiloženy. Dne 2. 12. 2021 se ve věci vyjádřila žalobkyně, která namítla absenci platně sjednané rozhodčí doložky a navrhla zastavení rozhodčího řízení. Současně uvedla, že uplatněný nárok neuznává, a to ani částečně. Podáním ze dne 9. 12. 2021 se žalobkyně vyjádřila ve věci, samotnému textu rozhodčí doložky a odmítla nárok žalované. Zároveň rozhodci sdělila, že nesouhlasí s rozhodnutím bez nařízení jednání, ledaže bude řízení pro nedostatek pravomoci zastaveno. Rozhodčí soud rozhodl rozhodčím nálezem ze dne 16. 12. 2021, sp. zn. Rsp 424. Usnesením ze dne 17. 12. 2021 následně rozhodl rozhodčí soud, že projednání věci se končí a téhož dne ho doručil právním zástupcům účastníků.

8. Odvolací soud částečně zopakoval dokazování dle § 213 odst. 2 o. s. ř. Z registrace ze dne 8. 6. 2018 odvolací soud zjistil, že ta byla učiněna jménem žalobkyně s tím, že„ Podpisem této registrace
dále výslovně prohlašuji, že v dostatečném předstihu mi byly poskytnuty obchodní podmínky (dále jako„ OP“), které tvoří nedílnou součást mého právního vztahu se společností TotalCar, s.r.o. Potvrzuji, že s těmito OP jsem se podrobně seznámil, plně jim porozuměl, bezvýhradně s nimi souhlasím a zavazuji se je dodržovat.“ Jako kontaktní osoba byl uveden pan [jméno] [příjmení]. Registrace byla za žalobkyni podepsána a opatřena razítkem. Z OP odvolací soud zjistil (mimo jiné), že upravují pravidla, která se uplatní na veškeré právní vztahy mezi žalovanou a klienty vznikající v souvislosti s provozováním internetové aukce. V čl. C bod 21 OP bylo

uvedeno, že„ Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu.“ Z rozhodčího nálezu odvolací soud zjistil, že rozhodčí soud podané rozhodčí žalobě v plném rozsahu vyhověl, přičemž uvedl, že jeho pravomoc je dána, neboť došlo k platnému sjednání rozhodčí doložky a žalobkyně se na platformě žalované dne 8. 6. 2018 registrovala. Rozhodnutí bez nařízení jednání rozhodce odůvodnil § 29 odst. 2 Řádu a tím, že žalobkyně s tímto postupem souhlasila, pokud se ve stanovené lhůtě nevyjádřila.

9. Takto soudem prvního stupně zjištěný skutkový stav, který nedoznal změn ani v odvolacím řízení, je po částečném zopakování dokazování dostatečný pro právní posouzení a rozhodnutí ve věci.

10. Při posouzení formálních předpokladů odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně uzavírá, že žaloba byla podána včas, v zákonné tříměsíční lhůtě dle § 32 odst. 1 ZRŘ. Rozhodčí nález byl žalobkyni doručen dne 4. 1. 2022, žaloba byla podána dne 24. 3. 2022.

11. Odvolací soud nejprve uvádí, že se neztotožňuje s námitkou žalované o neurčitosti rozhodnutí soudu prvního stupně, která má být dána tím, že nebylo sděleno, který ze zákonných důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu je primární. Zákon rozdělení zrušovacích důvodů nedělí na primární a ty druhé a ustanovení § 34 odst. 1, odst. 2 ZRŘ je zcela jednoznačné. Je-li shledán důvod pro zrušení rozhodčího nálezu dle § 31 písm. a) nebo b) ZRŘ nemůže být věc již projednána v rozhodčím řízení bez ohledu na to, zda a jaké další důvody pro zrušení rozhodčího nálezu byly soudem shledány. Naopak dojde-li ke zrušení rozhodčího nálezu z jiných důvodů než dle § 31 písm. a) nebo b) ZRŘ lze v rozhodčím řízení pokračovat. Tento následek vyplývá přímo ze zákona, a proto není na místě činit ho součástí výrokové části rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu. Uvedení důvodu zrušení rozhodčího nálezu v odůvodnění rozsudku je zcela dostačující.

12. Pokud jde o meritorní právní posouzení, odvolací soud obecně předesílá, že předmětem řízení o zrušení rozhodčího nálezu dle § 31 ZRŘ nemůže být přezkum jeho věcné správnosti z hlediska správnosti hodnocení provedených důkazů, správnosti skutkových zjištění a následného právního posouzení. Z toho plyne, že všechny námitky, mají-li být důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu, musí být procesního charakteru. Pokud jde o vymezení rámce přezkumné činnosti soudu ve vedeném řízení dle § 31 ZRŘ, lze odkázat na již zcela konstantní závěry rozhodovací praxe (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 23 Cdo 3025/2011, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2570/2007 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2273/2007).

13. Podle § 31 písm. b) ZRŘ soud na návrh kterékoli strany zruší rozhodčí nález, jestliže rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná, nebo byla zrušena, anebo se na dohodnutou věc nevztahuje.

14. Soud prvního stupně uzavřel, že nebylo prokázáno, že by rozhodčí doložku s žalovanou sjednala žalobkyně.

15. Podle § 3 odst. 1 ZRŘ musí rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Písemná forma je zachována i tehdy, je-li rozhodčí smlouva sjednána telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly a podle odst. 2 téhož ustanovení tvoří-li však rozhodčí doložka součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní, k níž se rozhodčí doložka vztahuje, je rozhodčí doložka platně ujednána i tehdy, jestliže písemný návrh hlavní smlouvy s rozhodčí doložkou byl druhou stranou přijat způsobem, z něhož je patrný její souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy.

16. Ustanovení § 3 odst. 2 ZRŘ je jednoznačně a dlouhodobě vykládáno (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2010, sp. zn. 23 Cdo 1201/2009, případně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2021, sp. zn. 23 Cdo 2563/2019) tak, že je výjimkou z pravidla a upravuje podmínky, za nichž může být písemný návrh hlavní smlouvy s rozhodčí doložkou druhou stranou přijat jinak než písemně (tj. musí být přijat způsobem, z něhož je patrný její souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy).

17. V dané věci proběhla dne 8. 6. 2018 za žalobkyni registrace do systému žalované. Jako kontaktní osoba byl uveden jednatel společnosti, což je skutečnost známá z veřejných rejstříků. Registrace je opatřena podpisem (byť nyní sporovaným) a razítkem žalobkyně. Vzhledem ke skutečnosti, že žalovaná se aukce účastnila, nelze než uzavřít, že se cítila být provedenou registrací vázána.
Je totiž zřejmé, že pokud by se nebyla byla registrovala, žádné aukce na portálu žalované by se účastnit nemohla.

18. Registrace ze dne 8. 6. 2018 obsahuje zcela jednoznačné prohlášení o tom, že OP byly žalobkyni poskytnuty, že se s nimi seznámila, porozuměla jim a zavázala se je dodržovat. Jak bylo uváděno shora, vztahují se tyto OP na veškeré právní vztahy mezi žalovanou a klienty (tedy dle definice čl. A kupující i vkladatele) vznikající v souvislosti s provozováním internetové aukce na internetové platformě žalované.

19. S ohledem na shora uvedené se nelze ztotožnit s názorem soudu prvního stupně a odvolací soud uzavírá, že důvod pro zrušení rozhodčího nálezu dle § 31 písm. b) ZRŘ není dán.

20. Podle § 31 písm. e) ZRŘ soud na návrh kterékoli strany zruší rozhodčí nález, jestliže straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat.

21. Jak uvádí rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2012, sp. zn. 32 Cdo 4968/2010, důvod ke zrušení rozhodčího nálezu soudem upravený v § 31 písm. e) ZRŘ míří především na ochranu dodržování základních procesních práv a povinností účastníků rozhodčího řízení s ohledem na zásadu rovnosti účastníků vyjádřenou v § 18 téhož zákona; účastníkům musí být dána plná příležitost k uplatnění jejich práv. Důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu dle § 31 písm. e) ZRŘ tak není jakékoli porušení procesních práv a povinností, ale takové, které ve svém důsledku reálně vede k odejmutí možnosti věc před rozhodci projednat.

22. Odvolací soud uvádí, že se zcela ztotožňuje se závěry žalovanou odkazovaného rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2017, sp. zn. 23 Cdo 4542/2016, tedy i s tím, že ústní jednání není v řízení před rozhodci vždy nezbytné, když z § 19 ZRŘ plyne, že dohoda stran o způsobu vedení rozhodčího řízení má přednost před ustanovením zákona. Žalovaná však přehlíží, že nezbytnou podmínkou rozhodnutí bez nařízení jednání je dohoda účastníků na tom, že řízení před rozhodcem bude vedeno jinak než ústně. V dané věci tomu tak však nebylo, když účastníci si sjednali, že rozhodčí řízení bude probíhat podle Řádu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře
České republiky a Agrární komoře České republiky. Řád ve znění platném v době rozhodnutí rozhodčího soudu rozhodnutí sporu bez ústního jednání pouze na základě písemností umožňoval, avšak právě za podmínky, že s tím strany souhlasí. Kromě souhlasu výslovného obsahoval
Řád v § 29 odst. 2 možnost rozhodnout bez nařízení jednání také, jestliže se ve stanovené lhůtě k výzvě rozhodčího soudu strany nevyjádří. Obrat„ má se za to“ je vyjádřením vyvratitelné právní domněnky. Vyvratitelná právní domněnka ustupuje případně prokázané skutečnosti. V poměrech dané věci nelze pouze z toho, že se žalobkyně vyjádřila opožděně k výzvě rozhodčího soudu ze dne 15. 11. 2021, dovodit, že by se tím vzdala jednou pro vždy projednání věci na nařízeném ústním jednání. Bez ohledu na obsah vyjádření doručeného rozhodčímu soudu dne 2. 12. 2021 muselo být rozhodčímu soudu nejpozději dne 9. 12. 2021 zřejmé, že od tohoto dne možnost rozhodnout bez nařízení ústního jednání není dále dána s ohledem na explicitní nesouhlas

žalobkyně.
Pokud rozhodčí soud přesto bez nařízení ústního jednání věc rozhodl, je jeho postup v rozporu s § 18 ZRŘ, § 19 odst. 3 ZRŘ a jde o zásah do základních procesních práv žalobkyně, které bylo fakticky znemožněno věc před rozhodci projednat.

23. Odvolací soud tedy uzavírá ve shodě se soudem prvního stupně, že je zde dán důvod pro zrušení rozhodčího nálezu dle § 31 písm. e) ZRŘ.

24. Namítá-li žalovaná s odkazem na § 142a odst. 1 o. s. ř., že žalobkyni by neměla být přiznána náhrada nákladů řízení, tak je třeba zdůraznit, že účelem tohoto ustanovení je poskytnout ochranu účastníkům, kteří by svou povinnost dobrovolně splnili, pokud by byli vyzváni, a nedošlo by tak k zbytečnému zvýšení jejich platební povinnosti o náhradu nákladů řízení. V dané věci není předmětem řízení splnění jakékoliv povinnosti, a tak chybí již základní předpoklad pro aplikaci tohoto zákonného ustanovení.

25. Ze shora uvedených důvodů bylo rozhodnutí soudu prvního stupně jako věcně správné, a to včetně správného nákladového výroku, dle § 219 o. s. ř. potvrzeno.

26. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 224 odst. 1 o. s. ř., § 142 odst. 1 o. s. ř., když žalobkyně byla v odvolacím řízení plně úspěšná. Přiznané náklady jsou tvořeny mimosmluvní odměnou advokáta za dva úkony právní služby po 1 500 Kč dle ustanovení § 9 odst. 1, § 11 odst. 1 písm. g) a k) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v platném znění (dále jen„ AT“), kterou představuje vyjádření k odvolání a účast na jednání odvolacího soudu, dvěma paušálními náhradami hotových výdajů po 300 Kč dle § 13 odst. 4 AT, náhrada DPH dle § 137 odst. 3 o. s. ř. a cestovné Hradec Králové – Praha a zpět 2 016 Kč (včetně DPH). Celkem tak výše nákladů vzniklých úspěšné žalobkyni v odvolacím řízení činí 6 372 Kč a tuto částku uložil odvolací soud žalované zaplatit žalobkyni k rukám jejího právního zástupce (§ 149 odst. 1 o. s. ř.) do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podat odvolání.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení, při splnění podmínek uvedených v ustanovení § 236–239 o. s. ř. Nejvyššímu soudu prostřednictvím Městského soudu v Praze.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat výkonu rozhodnutí.

Podle § 34 odst. 2 ZRŘ bude k návrhu některé ze stran v rozhodčím řízení na základě rozhodčí smlouvy pokračováno.

Praha 12. prosince 2023

JUDr. Michal Krenk Ph.D.
předseda senátu